HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מעשר בהמה כו' בכבשים ובעזים. כלומר ונוהג בכבשים ועזים: **חדש.** שנולדו לאחר אלול: יש. שנולדו קודם אלול: **ואין מתעשרין חדש וישן מזה על זה.** כדמפרש בגמרא [ע"כ]: **גמ' לימא מתני'.** דקתני נוהג בחולה לארץ: **מעשר דגן.** אינו נוהג אלא בארץ דקתמרינן בפ"ק דקדושין (דף לז.) כל מצוה שהיא חובת קרקע אינה נוהגת אלא בארץ וילפינן ליה מקראי: **ליקרב.** לאו קדוש. ומתני' דקתני נוהג ליקדש קאמר ומפרש בסמוך למאי הלכתא קדוש: **דיקא נמי.** דר"ע מהקרבה הוא דקממעט לה מדנסיב הש"ס [ב] למילתיה מוהבאתם שמה דהיינו הקרבה: **במומו.** דימתין עד שיומס [ג] ואוכלן. מעשר בהמה אין תם בין בעל מום דבעלים הוא דלא אשכחן קרא דליתביה לכהן: **דדרב הונא דאמר.** לקמן בהאי פירקא (דף נח.): **גזירה משום יתום.** ה"ג גזרה משום יתום שלא יכנס יתום לדיר להתעשר דאמר במתני' [ד] הכל נכנסים לדיר להתעשר חוץ מכלאים וטריפה ויולא דופן ומחוסר זמן ויתום. ולהכי נקט רב הונא יתום טפי מכל הני משום דהתם גבי מילתיה לא שייך למימר אלא לקוח ויתום לקמן בהאי פירקא. יתום שמתה אמו בשעת לידה זה פירש למיתה וזה פירש לחייס [ה]: **מעיקרא נמי.** כשהמקדש קיים נגזור משום יתום: **אלא.** להכי לא גזרינן בזמן בית המקדש דאפשר בהכרזת ב"ד שלא יכנס אדם יתום לדיר להתעשר הילכך האידנא נמי ליפרשו ואפשר בהכרזה: **משום תקלה.** דאין לנו על מה להקריב ולריך לשהויי עד שיומס ואתי ביה לידי תקלה דגזיז ועבודה או שוחטו בלא מום: **ואין מחרימין.** דחרם הוא קדש כהקדש דכתיב כל חרם קדש קדשים וגו' [ו]: **תיעקר.** דלא ליתי בה לידי תקלה: **מפה מאיליה.** בדעב: **בכור בדידן תליא.** בתמיה: **הכי קאמר.** הכי פרכינן הואיל וחיישת לתקלה לקנינהו לאודנייהו לאימהות לעובדי כוכבים כי היכי דתיהוי יד עובד כוכבי' בחמצע ולא ליתי לידי בכורה: ומשני ליקנינהו לאודנייהו לעובדי כוכבים דלא ליקדש מעיקרא אפשר

מעשר [ז] בהמה נוהג בארץ ובחוצה לארץ בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין אבל לא במוקדשים ונוהג בבקר ובצאן [ב] ואין מתעשרין מזה על זה בכבשים ובעזים ומתעשרין מזה על זה בחדש ובישן [ג] ואינן מתעשרין מזה על זה שהיה בדין ומה אם החדש והישן שאינן כלאים זה בזה אינם מתעשרין מזה על זה כבשים ועזים שהן כלאים זה בזה אינו דין שלא יהו מתעשרין מזה על זה ת"ל [ד] וצאן [ה] משמע כל צאן אחד: **גמ'** לימא מתני' דלא כרבי עקיבא דתניא רבי עקיבא אומר יכול יעלה אדם מעשר בהמה מחוצה לארץ ויקריבנו ת"ל [ו] והבאתם שמה עולותיכם וזבחיכם ואת מעשרותיכם בשתי מעשרות הכתוב מדבר אחד מעשר בהמה ואחד מעשר דגן ממקום שאתה מעלה מעשר דגן אתה מעלה מעשר בהמה וממקום שאי אתה מעלה מעשר דגן אי אתה מעלה מעשר בהמה אפי' תימא ר' עקיבא כאן ליקרב כאן ליקדש דיקא נמי דקא נסיב לה תלמודא והבאתם שמה שמע מינה [ז] אי הכי מאחר שאינו קרב אמאי קדוש לנאכל במומו לבעלים: בפני הבית ושלא בפני הבית: אי הכי אפי' האידנא נמי כדרב הונא דאמר רב הונא [ח] גזירה [ט] משום יתום אי הכי מעיקרא נמי לא אלא אפשר בהכרזה הכא נמי אפשר בהכרזה אלא אמר [י] רבה משום תקלה ומנא תימרא דחיישינן לתקלה [יא] (דתנן) [יב] אין מקדישין ואין מעריכין ואין מחרימין בזמן הזה ואם הקדיש והעריך והחרים בהמה תיעקר פירות כסות וכלים ירקבו מעות וכלי מתכות יוליך לים המלח ואיזהו עיקור נועל דלת בפניה והיא מתה מאיליה אי הכי בכור נמי לא ליקדש בכור בדידן תליא מילתא [יג] ברחם קדוש הכי קאמר

מעשר בהמה בו'. בכל מקום רגיל להזכיר בכור ומעשר ופסח ששוין במתנותיהן [א] להכי תנא [ב] מעשר אגב בכור ופסח דנפיקי מיליה תנא בפסחים: **נוהג בארץ ובחוצה לארץ.** הא דאמרי' בריש שילוח הקן (חולין דף קלח.): דלכל היכא דתנא בארץ ובחוצה לארץ שלא לגורך לגד מרגשים הגז הייגו בהגהו דתנן בההיא מכילתא אבל הכא לגורך הוא: **רבי** עקיבא אומר יכול יעלה אדם מעשר בו'. בתמוהה בסוף אלו קדשים (דף כא.): קאמר נמי רבי עקיבא הכי דבכור הבא מחוצה לארץ [ג] אינו קרב [ד] דמוקי התם מתני' דמס' חלה (פ"ד מי"ח) דבן [ה] אנטיגנוס העלה בכורות מבבל ולא קבלום ממנו כל' עקיבא: **ברב** הונא דאמר רב הונא גזירה משום יתום. דרב הונא לקמן בפירקין (דף נח.): כילד מעשרן ושם לא שייך למיגזר משום כלאים וטריפה ויולא דופן אבל כאן שייך למיגזר משום הגהו כמו משום יתום אלא מיידי דנקט רב הונא התם נקטה הכא ומיהו תימה דלא נקט לקוח ויתום כדנקט התם לכך נראה לי לפרש דנקט הכא דוקא יתום דטעו ביה טפי מבאחריני משום דלא בקיאי [ו] דיתום נמי לא משכחת ליה אלא בזה פירש למיתה וזה פירש לחייס:

אלא [ז] משום תקלה. משמע הכא דאין מעשר בהמה נוהג בזמן הזה משום תקלה והקשה ר"ת בפרק במה בהמה יולאה (שבת נד.) [ח] דרבי אלעזר בן עזריה הוה מעשר תריסר אלפי עגלי מעדריה בכל שתא ולאחר החורבן היה דרבן יוחנן בן זכאי [ט] שהוא נשיא היה לאחר חורבן ואחריו רבן גמליאל ובימי רבן גמליאל מנו את ר' אלעזר בן עזריה נשיא כדאי' בפרק תפלת השחר (ברכות דף מ:) ובן י"ח שנה היה ואין לפרש כלל דאיירי בעשור שנותנין למלך כמו אלונגא ודוחק נמי לפרש דאפוטרופוס היה לו כשהוא קטן שהיה מעשר ושמא לא בטלו מעשר בהמה כ"כ סמוך לחורבן [י]: **ואין** מחרימין בזמן הזה. אפילו למ"ד (ערכין דף כט.) סתם חרמים להכניס אפי' במפרש להכניס איכא למיגזר משום תקלה דכל זמן שהם ביד בעלים הרי הן הקדש כדאיתא בגהו לגורך לגד בעלים